

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpča mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Avstrijski protest proti vkorakanju naših čet.

Dunaj, 14. oktobra. „Politische Korrespondenz“ objavlja: Poročila o vkorakanju jugoslovanskih bataljonov v cono A se, kakor kaže, potrjujejo. Doznava se pa, da je plebiscitna komisija sklenila, da sama prevzame upravo tega ozemlja. Jugoslovanske čete bi morale torej nastopiti v odkritem nasprotstvu proti ententnim oblastvom. Začasno ni nobenega povoda za vznemirjenje. Vsekakor se more misliti, da so gotovi jugoslovanski vojaški krogi pozvali čete s prevzevo, da je jugoslovansko misleči del cone A ogrožen po avstrijskomislečem delu prebivalstva. O takem ogrožanju kajpada ne more biti govora. O vsaki taki bojazni, če bi sploh resno obstajala, se more kar najodločneje trditi, da je brezpredmetna. Ker je plebiscitna komisija zavezana, oddati ozemlje, ki ga ima pod svojo kontrolo, Avstriji, so si dosedanja jugoslovanska oblastva morda tolmačila stvar tako, da so do dne predaje upravičena tudi za vojaško zasedbo. Na vsak način more odločiti to vprašanje plebiscitna komisija sama in šele, ako bi se njena odločba ne upoštevala, bi imeli državna vlada in deželna vlada koroška povod, misliti na druga sredstva, da se odda ozemlje Avstri-

ji. Seveda je državni urad za zunanje posle takoj obvestil poslaniško konferenco v Parizu o vkorakanju jugoslovanskih bataljonov v cono A in naročil avstrijskemu poslanstvu v Beogradu, naj vložijo protest pri jugoslovanski vladi.

K tej objavi pristavlja ljubljanski dopisni urad: Jugoslovanske čete niso vkorakale v pas A na podlagi takih papirnatih kombinacij, ampak vlada jih je poslala na obupni krik koroškega slovenskega prebivalstva, ko so nameravali Nemci uprizoriti šent-jernejško noč s koroškimi Slovenci in kuriti krese s slovenskimi domovi. Ako se vlada ne bi bila ozirala na nič drugega, je bila moralno prisiljena k temu koraku iz enostavnega čzira humanitete. Poleg tega je danes že dokazano, da se je vršila na Koroškem na isti plebiscitu — goljufija. In da ne bomo priznali takega plebiscita, to bo jasno menda tudi gospodom v avstrijski republiki.

Dunaj, 14. oktobra. Dunajski korespondenčni urad poroča: V cono A sta vkorakala dva jugoslovanska bataljona. Plebiscitna komisija je izdala potrebne odredbe in bo do predaje ozemlja Avstriji namesto kontrole sama prevzela upravo tega ozemlja.

Koroško ljudstvo navdušeno pozdravlja našo vojsko.

Borovlje, 14. oktobra. (Izvirno.) Še predno se je zdanilo so naše čete ponekod zasedle zopet svoje stare postojanke. V Rožeku, Sv. Jakobu, Borovljah, Vetrinju, Velikovu, Grebinju in Pliberku se zopet nahaja naše vojaštvo. Nemci, ki so sinoči proslavljali „zmago“ na skoraj divjaški način ter neprestano insultirali naše ljudi, zažigali kresove, pokali iz topičev, razobežali frankfurterce so danes globoko poparjeni. Naše vojaštvo in orožništvo vrši vzorno svojo službo in je storilo vse, da se preprečijo nadaljnji teroristički akti. Poročila pravijo, da vlada danes v plebiscitnem ozemlju mir in red. Le pri Želcu in Medgorjah se baje zbirajo volkswehrovske tolpe. Nocoj se je vršil v Borovljah sestanek naših zaupnikov, ki so jih potem spremile domov naše straže.

Vesnič o Koroški.

Beograd, 14. oktobra. Na včerajšnji seji parlamenta je poslanec Vesenjak vprašal ministrskega predsednika: 1.) Ali je vladi znano, da morajo naši prenašati na Koroškem teror in barbarstva? 2.) Ali bo vlada zaščitila lastnino, življenje in svobodo onih, ki so glasovali za našo državo? 3.) Ali bo vlada izvajala pravilne posledice iz dejstva, da plebiscitna komisija ni bila sestavljena in ni delovala po odred-

bah mirovne pogodbe, da so bili naši na dan glasovanja terorizirani in da komisija ni le neobjektivno postopala, marveč še slabše kot pristransko? Ministrski predsednik Vesnič je odgovoril: 1.) Razen zasebnih sporočil od sedaj vladi še ni znano, da se je vršil teror nad našimi. 2.) Kraljeva vlada bo uporabila vsa sredstva in vso moč za to, da zaščiti lastnino in svobodo onih, ki so glasovali za nas. Na tretje vprašanje pa vlada še ne more odgovoriti, ker še nima potrebnih podatkov. Kakor hitro bo vlada dobila o tem podatke, bo odgovorila na to vprašanje. — Poslanec Vesenjak je bil zadovoljen z odgovorom in je pozval vlado k odločnosti v obrambi naših pravic. (Op. uredništva: Zadovoljnost g. Vesenjaka z omalovažujočim odgovorom Koroškega zaveznika radikalca, g. Vesniča, se čudno strinja s strupenim pisarstvom „Slovenca“, „Večernega lista“ in „vedržavniki“ govori g. Brejca proti osrednji vladi.)

Dunajsko časopisje napoveduje težke zapletljaje.

Dunaj, 14. oktobra. (Izvirno.) „Neue Freie Presse“ poroča danes o vkorakanju jugoslovanskih čet na Koroško. Po izrecnih določbah mirovne pogodbe je samoodločba prebivalstva Koroške zagotovljena. Vsak Slovenec in vsak Nemec ima pravico izjaviti, kam hoče pripadati. Odločitev je padla v prid Avstrije, jugoslovanski oddelki so pa ne glede

na to vkorakali na Koroško. Stojimo pred težkimi zapletjaji. Zavezniška komisija je prevzela upravo glasovalnega ozemlja, kar kaže, da misli nastopiti napram neupravičenim postopanjem ljubljanskih mogotcev. Vprašanje je, če ententa direktni spor z Jugoslavijo želi, in ako bo imela moč, določbe mirovne pogodbe uveljaviti. Če tega storiti ni v sanu, tudi ne more upati niti na eno izvedbo katerokoli točke mirovne pogodbe.

Dunaj, 14. oktobra. Dunaj je apatično sprejel vest o nemški zmagi na Koroškem. Samo mestna poslopja so na županov poziv razobesila zastav.

Razkritja o nemških sleparijah.

Borovlje, 14. oktobra. (Izvirno.) Danes je bila razkrita ogromna sleparija v Kotnari vasi. Tam smo po uradnem štetju dobili 272, Nemci pa 449 glasov. Sedaj se je javilo našim zaupnikom preko 300 vaščanov, ki so prostovoljno pod prisego izjavili, da so glasovali v nedeljo za Jugoslavijo.

V buškem kotu so našli falzifikate glasovnic, s katerimi so operirali nemški agitatorji.

Nemške nasilnosti.

Borovlje, 14. oktobra. (Izv.) Sinoči so Nemci zahrbtno ustrelili našega orožnika v St. Ilju ob Dravi, Aichholzerja. Kroglja ga je zadela naravnost v srce. Popoldne je odšla iz Borovelj na lice mesta posebna komisija z orožniškim kapitanom, da natančno preišče ta slučaj.

Borovlje, 14. oktobra. (Izvirno.) Včeraj ponoči, ko se je vračal nadučitelj Roblek iz Šmarjete domov, so ga napadli volkswehrovcvi iz zasede. V skrajnem silobranu se je Roblek poslužil revolverja ter težko ranil tri napadalce.

Ločitev cerkve od države na Češkem.

Praga, 14. oktobra. (Izvirno.) „Čas“ poroča, da je češkoslovaški poslanik pri Vatikanu javil papežu, da bo Češka izvedla takojšnjo ločitev cerkve od države in sicer formalno v obliki pogodbe med Češko in Vatikanom. Papež je odgovoril, da nima nič proti temu.

Manifestacije v Celju.

Celje, 14. oktobra. Za danes ob 5. uri je sklicala tukajšnja Jugoslovanska Matica protestni shod proti nemško-italijanskim sleparijam pri plebiscitu na Koroškem ter proti nemškemu terorju nad našimi prebivalci v cono A, po plebiscitu. Po pogovirih gg. Sancina, Spindlerja, Rebeka, dr. Serneca in dr. Dobovičeka je burno pritrđila stavljenim resolucijam, da naš narod plebiscita na Koroškem nikdar ne more priznati kot voljo slovenskega ljudstva ter da mora brezpogojno vse ozemlje, ki je po

večini glasovalo za Jugoslavijo, pa tudi vse ono ozemlje, ki je gospodarsko spojeno s tem ozemljem, pripadati Jugoslaviji. Z velikanskim navdušenjem je množica vzela na znanje izjavo, da je naše vojaštvo danes že zasedlo slovenski Korotan, da štiti njega prebivalstvo. Po zberovanju se je razvil spreved, ki je potem mirno, brez posebnih incidentov manifestiral po mestu, akoravno so nekateri temni elementi skušali izrabiti položaj in izzvati napade. Ko je prišla množica pred stanovanje ministra dr. Kukovca, ki se mudi sedaj v Celju, je ta skozi okno stanovanja množico nagovoril ter jo pozval, naj dela čast slovenskemu imenu z dostojno manifestacijo.

Demonstracije v Zagrebu.

Zagreb, 14. oktobra. Kakor hitro se je v Zagrebu zvedelo za neovoljen rezultat plebiscita na Koroški... in za sleparije Nemcev in Italijanov pri glasovanju, je nastalo v mestu veliko ogorčenje in vznemirjenje, ki se do izraza posebno proti večeru. Vršile so se velike demonstracije proti Nemcem in Italijanom. Skupine demonstrantov, posebno omladina, kateri so se pozneje pridružili še ostali meščani, so korakale po mestnih ulicah in prepevale rodoljubne pesmi ter vzklikale proti Italijanom in Nemcem. V znak žalovanja se v kinematografih ne vrše predstave. Na poziv demonstrantov so zaprli vse kavarne in restorane. Sicer se vrše demonstracije v redu in brez incidentov ter trajajo še sedaj ob dva- in dvajsetih.

Položaj v Mariboru.

Maribor, 14. oktobra. Po sinočnih izgredivh se niso pripetili novi incidenti. Noč kakor tudi današnji dan sta potekle popolnoma mirno. Trgovine, katerih lastniki so Nemci, so bile danes vse zaprte. Za danes zjutraj napovedanega ponovnega testnega shoda ni bilo. Kakor vso noč so danes patrolirale po mestu poleg varnostnih straž tudi močni vojaški oddelki. Glede izgredivh je uvedena preiskava, da se izsledijo krivci. Nekateri krivci so že aretirani in izročeni sodišču.

Jadransko vprašanje.

Zagreb, 14. oktobra. „Jutarnji list“ javlja iz Beograda: V tukajšnjih političnih krogih se posebno živahno komentirajo vesti o tem, da odide k pogajanju z Italijo med drugimi tudi general Pešič, namestnik šefa generalnega štaba. Iz te okoliščine sklepajo, da so za pogajanja z Italijo našli platformo. Nagnadno je uspela najti po posredovanju dr. Vesniča možnost, da se prične pogajanja na osnovi, ki ne izključuje sporazuma. Dejstvo, da se udeleže pogajanj tudi visoki častniki, nudi možnost kombinacij, da je že sedaj mogoče, da se prične z ureditvijo strateških mej.

Prestolonaslednik pride v Zagreb.

Zagreb, 14. oktobra. (Izvirno.) Kakor poroča „Riječ“ iz zanesljivega vira, pride prestolonaslednik regent Aleksander v kratkem v Zagreb, kjer se bo mudil več časa. Dan njegovega prihoda še ni določen, najbrže pa pride prihodnjo soboto, in ostane v Zagrebu okoli tri tedne. V Zagreb je že prispel neki major njegove telesne garde, da uredi vse predpriprave za bivanje regenta v Zagrebu.

Madžarska bitka za kralja.

Budimpešta, 14. oktobra. (Izv.) V narodnem predstavništvu je prišlo do burnih dogodkov zaradi vprašanja kralja. Bivši državni tajnik Kovacs je v interpelaciji izjavil, da more ljudstvo prosto voliti svojega kralja. Bivši ministrski predsednik Friedrich je zaklical med velikanskim šumom: „Kdo ima pravico voliti?“ Postal je trušč, kakoršen celo v ogrskem parlamentu ni običajen. Poslanec Smerecsany je vpil: „Mi ne rabimo kralja, mi ga že imamo“, kar je vzbudilo pri kmetih veliko razburjenje in klice: „kralj Karl je pobegnil!“ Bivši državni tajnik Mesko vpil: „Friedrich je kralja pregnal!“ Hrup je bil tolikšen, da je moral predsednik prekiniti sejo. Ko se seja ponovno začne, se nadaljuje hrup in trušč. Bivši državni tajnik Kovacs izjavlja, da so vprašali kralja Karla, ali bi v slučaju izvolitve za ogrskega kralja hotel postati tudi zopet cesar avstrijski, na kar je kralj Karl odgovoril: „Nikdar se nisem odpovedal avstrijskemu cesarskemu prestolu in pod nobenim pogojem!“ Na to ponoven hrup v zbornici. Smerecsany kliče: „Imenujte mi svoj vir!“ Kovacs odgovori: „Povedal mi je to načelnik vojvoda Jožef in mnogi drugi poslanci so to tudi slišali. Temu viru je vsekakor verjeti! Jasnó je torej, da podpira ogrska legitimistična stranka zopetno vpostavitve avstro-ogrške monarhije. Le oni more postati kralj Ogrske in vpostavi zopet vso Ogrsko državo in si jo pridobi z orožjem.“ Ministrski predsednik Teleky je odgovoril, da bi se vprašanje kralja vsejedno dale rešiti po sporazumu med strankami.

Združenje češke narodne cerkve s pravoslavno.

Praga, 13. oktobra. „Narodni Listy“ pišejo: Po sporočilu predstojnika češkoslovaške cerkve Zahradnika-Brodskega se pripravlja združitev češkoslovaške cerkve s srbsko-pravoslavno, pri čemer bi obdržala prav gotovo samostojnost. Kakor javlja „Tribuna“, je beograjski metropolit Dimitrije naznanil osrednjemu komiteju češkoslovaške cerkve, da proglasi pravoslavna cerkev magistra Jana Husa za svetnika.

Demokratske organizacije na deželi!

Reklamacijsko delo je opravljeno. Sedaj treba z imenikom v roki začeti s podrobnim agitacijskim delom. Ne zanašajte se na nikogar razen nase. Poučujte volilce, kako se bo s kroglicami volilo.

Prva vaša naloga je boj proti nazadnjaškemu klerikalizmu. Vsaka duša, ki jo iztrgate iz rok politikujočih duhovščine, je uspeh za napredek našega naroda.

Druga naloga je, da varujete ljudstvo proti beganju raznih socialističnih (komunističnih ali narodnosocialnih) agitatorjev. Ti nimajo na deželi nič iskati. Oni le netijo nezadovoljstvo, delali pa bodo vselej proti kmetu, meščanu in uradniku.

Budite v vseh somišljenikih smisel za disciplino. Kogar bodo zaupniki vašega okrožja za kandidata postavili, tega mora vsak pristaš brezpogojno podpirati.

Ponudba „Samostojne“.

Piše se nam: Ponudba „Samostojne“, da naj JDS. in SLS. prepustita kmetom pristave, da sami skupaj s kmeti, ki so že v „Samostojni“ imenujejo kandidate, je po deželi zbudila veliko razpravljanja. Večina kmetov, kar nas je od nekdanj pri demokratih, je za to, da se ponudba sprejme, ker so za slogo in proti strankarstvu. Vsi že pravijo, da kar se klerikalcev tiče, je bil oklic preidealni, ker SLS.-arjev in njihove strašne vladohlepnosti in domišljavosti ne pozna.

Dovolite, da se jaz izjavim odločno proti temu, da se ponudba sprejme. „Samostojna“ s svojim oklicem meri naravnost v zrno organizacije nasprotnih strank. Ona hoče očitno, da vsi kmeti iz JDS. izstopijo in gredo k njej. Kako jih boste pri demokratih zdržali, če jih komandirate, da skupaj s kmeti postavijo splošne kandidate? „Samostojna“ hoče, da demokrate in klerikalci vsaj na deželi pred njo *hramulirajo*.

To pa ne bi bilo koristno. Nič se ne ve še točnega, kako je z vodji „Samostojne“. Še pred kratkim smo čuli, da so se poravnali s klerikalci. Mi vemo, da so nam dozdej proti nasilju duhovnov le demokrate pomagali. Samo ti govore čisto odkrito, da je treba klerikalizmu vrat zaviti, potem se bo mogel kmet svobodno razvijati in napredovati. Samo oni nas rešujejo, če nam usiljujejo klerikalne učitelje in uradnike in redovnike. „Samostojna“ je izgubila do zdaj veliko besed, a uspehe za kmete so dosegli le demokrate.

Torej ne razpustite naše stranke na kmetih! Ona je stara stranka, ki je v službi naroda dolga leta. Taka stranka je potrebna. Nastopimo pri volitvi čisto samostojno pod geslom narodnega edinstva, demokratske ideje in protiklerikalnega boja in pod zastavo kmetijskega programa. Proč z vsakim polovičarstvom! (Op. uredništva: Z dopisom se popolnoma ne moremo strinjati).

Klerikalci norijo.

Oklici SKS. glede poravnave strank, ki imajo kmetijske volilce v svoji organizaciji, je „Domoljuba“ popolnoma zmešal. Namesto da bi resno pomislil, kam nas je zavedel strankarski boj in kam so zavozili klerikalci na Koroškem, se norčuje iz poziva na slogo in potem tako-le godrnja:

Ako se kmeti mandati od strani JDS. in SLS. prepuste kmetom, potem bi SLS. sama sebi zadržila vrat in imela kvečjemu enega poslance. Tako pravi „Domoljub“, ki s tem priznava, da nima kmetov na svoji strani. Ako je namreč kmet res klerikalen, potem bo v kmetijski organizaciji gotovo poslal sebi podobne kmete v državni zbor.

„Domoljubova“ pisava je pozorna. Kmeta nočejo pustiti z verige duhovščine.

Pri klerikalcih ne določijo kandidata kmetje, ampak duhovni. Kdor politikujočim kaplanom čevlje čisti, tisti kmet lahko upa, da bo poleg duhovnov kandidat.

„Domoljub“ hoče na vsak način dokazati, da so „Samostojni“ in JDS. eno in isto. Kdor količkaj pozna razmere in posebno, kako je nastala SKS., ta ve, da je to atest na neumnost: Mi moramo žal priznati, da je SKS. sama nastala iz odpora proti meščanstvu in proti obstoječim strankam. Nastopala je z vehemenco proti JDS. in SLS., to ve vsakdo po vsej deželi. Razlika med JDS. in SLS. je le ena:

SLS. je začela kakor nora kričati proti SKS., jih noč in dan psuje ter jih na vsak način hoče poriniti v žep dr. Zerjava. JDS. pa se je obnašala mirno in priznala, da ima SKS. v mnogem čisto prav. JDS. je rekla: če pristaši „Samostojne“ nam ne zaupajo, naj pa bodo sami zase organizirani, veseli nas, da so vsaj *farovžu hrbet obrnili*.

To pošteno stališče ni klerikalcem pogodu. Kaj hoče „Domoljub“ od demokratov? Ali da kmete psujejo kakor on?

Kaj bodo demokrate odgovorili SKS. na njen poziv, bo šele sklenilo načelstvo stranke. JDS. ima za sabo vse pošteno meščanstvo v mestnih in tržkih občinah na Kranjskem in Štajerskem volilnem okrožju, ona ima za sabo tisoče zavednih na svoj stan ponosnih kmetovalcev, ki se zavedajo, da je klerikalizem največja narodna nevarnost. To naj si vsak zapomni!

„Domoljubu“ ni prav, če bo izvoljen na napredni strani kak „dohtar“. Medtem pa kandidira SLS. vsega skupaj 12 „dohtarjev“ in sicer nekaj duhovnov, profesorjev in advokatov. Na čelu na Štajerskem je dohtar Korošec. „Domoljub“ zamolčuje, da postava *zapoveduje*, da mora biti na vsaki listi en četrt *dohtarjev*.

Ta določitev in še ona, ki izključuje uradnike (kmetijske strokovnjake), je očitno stavila SKS. v težak položaj: *odkod vzeti inteligentne kandidate?*

Ponudba SKS. je nastala brzkone, ker stranka nima kmetov-dohotarjev, inteligentne kandidate pa postava predpisuje.

Čenčarije „Domoljuba“ nobenega pametnega človeka ne razburjajo. Pač pa so dokaz, da se nekemu slabó godi in to so — *klerikalci*.

Ne vdajmo se!

Včeraj zjutraj so naše čete zasedle koroško glasovalno ozemlje in prepričani smo, da je sedaj na Koroškem zopet mir in red, da so nemški folksverovci izginili in da naše ljudstvo zopet prosto diha, da se mu ni treba več bati nemških divjakov.

Pri glasovanju smo podlegli nemškemu nasilju in italijansko-nemškemu sleparijam. Ko bi tega nasilja in teh sleparij ne bilo, nikdar na Koroškem Nemci ne bi zmagali. Proti nasilju nismo mogli nastopiti tako, kot bi to bilo potrebno, ker medzavezniška plebiscitna komisija je pač ostro pazila na vsako dejanje z naše strani, ni se pa čisto nič ozirala na dejanja z nemške strani, nasprotno, Italijani so Nemce naravnost podpirali v vseh njihovih lumparijah. Tudi proti italijansko-nemškemu sleparijam in goljufijam smo bili brez moči, ker te so se vršile v temni noči in med štirimi zidovi, kjer so Nemci z italijansko pomočjo „popravljali“ v glasovalnih škrinjicah rezultate glasovanja.

Tako so Nemci „zmagali“ in ta „zmaga“, pridobljena z goljufijo, jih je popolnoma upijanila. Nemci so mislili, da sedaj pač zopet lahko delajo na Koroškem kar hočejo, ker so oni zmagali in dežela bo zopet izročena njim na milost in nemilost. In začeli so napadati in pobijati naše ljudi, zažigati jim hiše in gospodarska poslopja, krasti živino itd.

Razmere, ki so nastale na Koroškem takoj prvi dan po plebiscitu, so postale neznosne. Podivjane nemške tolpe so se vedle kakor bi hotele iztrebiti vse, kar je slovenskega in iz našega tužnega Korotana so se slišali obupni klici na pomoč. Vse je vztrepotalo na te klice. Ljubljana

je v burnih manifestacijah zahtevala, da Koroško takoj zasedejo naše čete, do enakih manifestacij je prišlo tudi v Mariboru, kjer se je ogorčenje slovenskega prebivalstva obrnilo proti tamošnjim Nemcem.

Včeraj je prišlo do pomirjenja. Ze dopoldan se je zvedelo, da so naše čete v zgodnjih jutranjih urah z dveh strani vkorokale na koroško glasovalno ozemlje in ga zasedle. Kdor pozna strahopetnost nemčurjev in celovških Nemcev, je bil s tem pomirjen, ker je dobro vedel, da celovski roparski divjaki takoj zbežijo v varno avstrijsko zavetje, domači nemčurji se pa potuhnejo in koroški Slovenci bodo imeli zopet mir, naši vojaki bodo ščitili njihova življenja in imetje.

In kaj sedaj? Dokdaj ostanejo naše čete na Koroškem?

Navzlic temu, da je plebiscit izpadel v korist Avstrije, mi Koroške nikakor in nikdar ne smemo zapustili, ker nedeljski plebiscit ni bil pravi izraz narodove volje, temveč posledica nemško-italijanskih nasilstev in sleparij. Naše glasovalno ozemlje na Koroškem je slovensko, jugoslovansko, po jeziku in čustvovanju in mi ne smemo dovoliti, da bi tudi en del tega našega naroda prišel v nemško suženjstvo. Nemško-italijanska nasilstva in sleparije so brezdvomno dokazane in pariška konferenca ne sme odobriti plebiscita, ki je bil izvršen s takimi nasilji in sleparijami. Cona A je in mora ostati naša v svoji celoti, samo čisto nemško občino Pustrico lahko odstopimo Avstriji in morda še kak obmejni nemški kraj, nikakor pa ne smemo niti misliti na kaka pogajanja na tej podlagi, da bi Drava delala mejo med našo državo in Avstrijo, kakor so nekateri listi že začeli pisati, češ, rešimo kar se rešiti da. D'Annunzio sedi na Reki čisto brezpravno, Madžari držijo v svojih rokah zapadno Ogrsko, četudi je ta na mirovni konferenci bila prisojena Avstriji in mi ne vidimo nobenega vzroka za umikanje z ozemlja, ki je naše in na katerem je Avstrija zmagala pri ljudskem glasovanju samo s pomočjo nasilnosti in goljufij.

Tukaj se mi ne smemo udati, ne smemo odnehati. Če je samo plebiscit merodajen za pripadnost te dežele, naj se izvrši nov plebiscit, ali pod čisto drugimi pogoji, ki bodo izključevali vsako nasilje in vsako goljufijo. Ako zavezniki ne izvršijo plebiscita pod takimi pogoji, bi morali mi obdržati Koroško tudi brez plebiscita, ker nedeljskega plebiscita mi ne pripoznavamo in ga nikdar ne bomo priznali.

Minister dr. Kukovec o Koroški

Minister dr. Kukovec ki se mudi te dni v Celju, je dal uredniku „Nove dobe“ sledečo izjavo:

Izid še sicer ni povsem znan, vendar po informacijah, ki prihajajo od raznih skrutinijev, skoro ni več dvomljiv. Jasno je pa, da izida, če je neugoden, priznati ne moremo, ker je bil plebiscit izvršen pod pogoji, ki so proti mirovni pogodbi, katero je pogazila plebiscitna komisija. Celó vrsto goljufij je plebiscitna komisija mirno pripustila. Stvar pa more in sme biti končno rešena edino po principih, katere je določil za vsakterikoli plebiscit Wilson, da je namreč plebiscit sredstvo za reševanje narodnih manjšin, ne pa za podjarmljenje. Z ozirom na formalni izid mora nam pripasti, kar je naše, in to je večina občin, četudi so deloma ponemčene.

Po mirovni pogodbi (člen 50, predzadnji odstavek) za slučaj, če bi glasovanje za Avstrijo ugodno izpadlo, nikakor ni rečeno, da vsled tega celi pas A naenkrat postane last Avstrije, am-

pak ima odločevati sporazum z odborom veseli. Ta sporazum na noben način po človeški pameti ne more izpasti v tem zmislu, da bi narodne slovenske občine pripadle nasprotniku, tem manj poraženemu sovražniku — Nemcu. Tudi imamo mi začasno upravo do končne odločitve še v svojih rokah, imamo svoje milijarde investirane v tem ozemlju, ter je izključeno, da bi se mogli vsega Nemci polastiti, predno je dosežena rešitev tega vprašanja, ki odgovarja naši narodni časti in našim pridobljenim pravici. Izid more biti kvečjemu ta, da se posamezni kraji, ki so se dali pri glasovanju v prid Nemcem zapeljati, pripojijo Celovcu, kolikor to ostali položaj dovoljuje, slovenske Koroške pa na noben način ne pustimo, tem manj, ker je sijajno izkazala svojo voljo, osiati združena z ostalo državo in so se vezi solidarnosti tega dela naroda z ostalim delom širom cele države baš v dneh priprav za plebiscit izvanredno utrdile in je ves narod vezan na častno rešitev koroškega vprašanja.

Končno je jasno, da našega ljudstva ne moremo prepustiti brez zaščite izpostavljenemu nemškemu terorju. Ze sinoči sem brzojavil ponovno dr. Vesnič, da je nujno potrebna intervencija za zaščito naših ljudi. Tudi je v Beogradu general Maister, ki bo mogel kot dober poznavalec razmer na Koroškem tamkaj vplivati, da se potrebni koraki v tem oziru storijo.

Kaj pomeni zasedba Koroške?

Danes zjutraj so naše čete vkorakale na Koroško. Ob vznožju Karavank, ob Dravi, pod Svinško planino se je zopet pojavila priprosta sajaka jugoslovenskega vojnika. Z nepopisno radostjo je pozdravilo koroško ljudstvo svoje odrešitve od neznozne nasilnosti nad prisleparjeno zmago pijanih „Volkswehrovcev“ in njihovih zaplečnikov. Nemškemu terorju je storjen konec. Navzočnost našega vojaka pomeni, da je Jugoslavija zastavila svoj nabrušeni meč, armado svojih Srbov, Hrvatov in Slovencev v zaščito koroških bratov. Zopet čuva Srbin poleg Slovencev naš rod in gorje onemu, ki se drzne dvigniti le prst proti našemu človeku.

Navzočnost naših čet pa ima še drugi in dalekosežnejši pomen. Smatrati jo moramo kot najučinkovitejši protest proti potvorbi ljudske volje, ki se je zgodila v nedeljo. Na sinočni seji plebiscitne komisije je naš delegat, minister Jovanović, zastopnikom entente jasno in odločno izjavil, da kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ne zapusti svojega koroškega ljudstva. Mati ne da, da mu iztrgajo in odnesejo dete, domovina ne pusti, da odvedejo sina v večno sužnost. Tem manj more Jugoslavija priznati nedeljski plebiscit, ker je danes nad vsak dvom njega falsifikacija jasno dokazana. V Kotmari vasi je bilo pri štetju glasov naštetih 272 belih jugoslovenskih glasovnic, danes pa je nad 300 vaščanov, ki so v nedeljo glasovali, prostovoljno pod prisego izjavilo, da so oddali glas za Jugoslavijo! Ta fakt, ki ga bo mogoče ugotoviti, kakor zatrjujejo naše informacije, še po mnogih drugih občinah, je porazen za včerajšnjo objavo plebiscitne komisije. Ugotoviti pa moramo, da je ista pleb. kom. uradno našla, da smo južno od Drave dobili večino. Navzlic vsem, kar se je zgodilo in navzlic dejstvu, da so socijalistični delavci v Borovljah, v Bistrici in drugod — nad 1500! — po ukazu svojega celovškega vodstva strnjeno glasovali za Avstrijo. V teh okoliščinah moramo razumeti izjavo našega delegata tako in navzočnost jugoslovenske vojske na Koroškem, da kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ni pripravljena izročiti slovensko koroško zemljo tujemu gospodarstvu.

Korak naše države je dalekosežen. Kdor vé, koliko drugih vprašanih je združenih z njimi, ga bo pozdravil z ono resnobo, s katero se morajo obravnavati velike splošnonarodne zadeve in bo priznal, da ga je bilo treba dobro prevdariti. Politični pirati, ki so v zadnjih dneh tako gnusno odkrili

svoje špekulacije in zanašali v mase strup nezaupanja v državo in narodno jedinstvo, so osramočeni. Naše ljudstvo jih bo kmalu še bolj spoznalo. Naročilo se bo pa tudi na koroškem primeru zopet, da disciplina, ena glavnih jamstev uspeha in narodno jedinstvo predpogoj za uspešno čuvanje narodnih interesov. Za Koroško se pričeni nov boj. Izvojevali ga bomo le, če daleč od sebe požemo vse one, ki nas s kričanjem odvrtaajo od treznega prevdarka. Tisti, ki v pomanjkanju čuta odgovornosti zvrčajo krivdo na druge ali iz zlobe in iz brezvestne špekulacije na najnižje instinkte hujšajo, kakor smo čitali in čuli zadnje dva dni, so zaveznički sovražniki, ki nam hoče oteti Koroško.

Dopisi.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Tudi pri nas in vsej Poljanski dolini se pripravljamo na bližajoče se volitve. Tiho, mirno življenje, odkar je tihotapstvo pojenjalo, bo zopet prenehalo in duhovi se bodo kolikortoliko razburkali. Mi se volitev nič ne bojimo in ne strašimo. Kakor doslej bomo šli tudi zdaj z odkritim bojem v boj in na volišče za svobodo in pravi gospodarski napredek vse države in pretežno večino prebivalstva te države, kmetskega stanu, kateri stan je bil dotlej najbolj teptan, zanemarjen in izrabljen od njegovih dosežanjih voditeljev, duhovnikov. Seveda tudi nasprotniki ne bodo mirovali, temveč bodo napeli vse sile, da spravijo skupaj kaj in kolikor se da. Njih delo pa zdaj ne bo tako pripravno, ko do sedaj, ko se je kar lepo zadnje nedeljo oznanilo na priznici: Prinesite glasovnice v podpis! Tega zdaj ni več, kroglic pa tudi ne, da bi se kar razdelile. Več dela bodo že imeli tudi ti gospodje, in še veliko negotovega dela, ker nihče ne bo vedel kam in s kom je volil zadnji hribovec. Vse delo nasprotnikov se bo vršilo v župniščih in iz župnišč. Tu bodo glavna shajališča, od tu se bo vse vodilo. Glavna opora bodo kakor ponavadi Marrijine družbe, razne cerkvene moške in ženske bratovščine. Na to se bo stavilo in zidalo vse, kakor je to že navada. Člani in članice teh družb so po mnenju duhovnikov kot drugod, tako tudi pri nas, nekaki popolni ljudje, ki naj bi bili drugim nekaj zgled, nekako ogledalo čistosti, poštenosti in vseh lepih čednosti. Kdo ni vesel in ne hvali na posamezniku, kar je res dobrega in lepega, čednosti in lastnosti brez hinavščine? Ravno te zadnje je pa v teh vrstah nad vsa mero. Nikjer ni toliko domišljavega napuha ko ravno tukaj. Pa tudi pred drugimi človeškimi slabostmi niso ta društva nobeno zanesljivo jamstvo. Kdor je pohleven in ponižen je tudi, če ni v teh cerkvenih družbah. Ravnotako je lahko pobožen in veren. Isto se lahko trdi o poštenosti. Kakor kaže zadnji slučaj tu, ni še tretji red in blagoslovljena vrvice ali kar ne nosijo ti pod okriljem Marije združeni bratje in sinovi na golem telesu še ni nobeno jamstvo. In naš mladi, neizkušeni župnik se je ravno tu vrezal, ko je stavil za zgled vse prej ko krepostne može. Pohlep po bogastvu in blagu je dandanes večji in močnejši ko vse cerkvene prisega in obljube. Kakor zadnji slučaj, tako in še hujše se je to kazalo zadnje čase v tihotapstvu. Priznajte, da ni razlike med nami in vami. Dobe se še pošteni in pravi ljudje na obeh straneh. Obe straniki se lahko ponašata s krepkimi čednostmi in naša nič manje od klerikalne. Da pa zdaj ni vse zlato, o čemer se je lahko že tudi naš župnik uveril, kar se sveti, je pa veliko pripisati nesrečni vojski. Vojska je v celoti svet spridila tudi pri nas več ali manj. In značilno je pa ravno to,

da nima ta cerkev niti na svoje najudanejšje podložnike tiste moči kot se vpije. Vemo, da se bo tudi zdaj vera mešala in se že od vaše strani v politiko. Za vero se gre, bo staro vpitje. Nekaj bo že še držalo, a vsega pa tudi ne več. Ne izrabljajte vere in ne uganjajte z njo hinavščine, pa bo boljše za vero; ne bo toliko preprirov in svet se bo zopet poboljšal, zapeljani in na napačna pota zašli se bodo zopet poboljšali. Tako je naše mnenje, od katerega ne krenemo tudi za las.

Gospodarstvo.

— **Avstrijske zavarovalnice na Češkem.** Dunajske zavarovalnice imajo v češkoslovaški republiki mnogo svojih podružnic, ki so po velikosti obrata do prevrata prekašale domače zavarovalnice v obratu. Radi razlike v valuti so prišle sedaj dunajske zavarovalnice v velike stiske, ker ljudstvo zahteva izpolnitev pogodbe v češkoslovaškem denarju. V strahu, da jim češkoslovaška vlada odpove koncesijo, so posebno zavarovalnice za življenje prostovoljno tudi ugodile tej zahtevi. Pod pritiskom domačih zavarovalnic je morala češkoslovaška vlada spreminiti avstrijski zavarovalni regulativ, in je določila jako stroge predpise za poslovanje inozemskih družb. Po sklepu celokupnega ministrstva je tudi prenos iz inozemske na domačo zavarovalno družbo jako olajšan. Računa se s tem, da dunajske zavarovalne družbe ne bodo mogle prekoračiti vseh teh zaprek, in da prostovoljno ustavijo nadaljnjo uradovanje.

— **Zakon o varstvu tujih upnikov namerava izdati Čehoslovaška republika.** Ta zakon ima namen ščititi na eni strani češko industrijo, na drugi strani pa inozemske upnike, ki so oddali češki industriji surovine v predelavo a si obdržali lastninsko pravico za celi čas produkcijskega procesa do gotovega produkta. Ker je dobava surovin za gotovi denar ali za kredit zvezana z velikimi težkočami je industrija segla po drugem sredstvu. Ona si nabavi surovine v tujini bez denarja v namen, da jih v svojih tvornicah predela in produkt — ki je last inozemskega prodajaleca — zopet odpošlje onemu, ki je dal surovine. Novi zakon hoče štiti ta produkt, ker drugače je industriji nabava surovin otežkočena.

— **Mednarodna finančna konvencija** v Bruslju je končana in kakor je videti ni pokazala vsem državam simpatične smeri, kako priti iz kaosa valutnih in gospodarskih težav. Posebno nezadovoljna je odšla nemška delegacija, ker se ji ni posrečilo prepričati svet o nemožnosti izpolniti finančne dolžnosti mirovne pogodbe. Zlasti Angleži so podarjali ekspanzivnost nemške industrije. Radi tega se Nemčiji ni posrečilo doseči mednarodnega posojila. Dobrih nasvetov je konferenca dala delegatom veliko na pot v domovino.

— **Ureditev čekovnega prometa** v Novem Sadu. Na novosadski pošti se je s 1. oktobrom pričelo vplačevanje in izplačevanje za poštne čekovni urad v Zagrebu, v katerega področje spadajo Hrvatska, Slavonija, Medmurje in cela vojvodina.

— **Cena koruze.** Na žitnem tržišču se je zadnje dni pojavil tudi vojni erar, ki kupuje koruzo za vojsko in za siromašno prebivalstvo v južni Srbiji. Vse kaže, da bo — ako se bodo ti nakupi v večji meri nadaljevali — tudi cena koruze šla kvišku.

— **Cene hmelja v Zalcu.** Po najnovejših poročilih iz Zalca se tam plača za hmelj 4600 č. K. Izvoz hmelja na Angleško in Irsko je prepovedan.

— **Francosko posojilo Madžarski.** Francoska vlada namerava Madžarski posoditi 300 milijonov frankov s 6 % obrestmi proti povračilu v 15 letih.

— **Tvornica za špirit** se ustanovi na zadružni podlagi v Brodu na Savi.

Razširjajte „Domovino“!

Politični pregled.

+ **Italija podpira bolgarske komite.** „Politika“ javlja iz Sofije, da je sofijska policija prišla na sled, da dela propagando med bolgarskimi komiti italijanski polkovnik Vincelle, ki je član medzavezniške kontrolne komisije v Sofiji. Policija je o delu tega polkovnika obvestila vlado, ki je opozorila na to komisijo, da pre, pove svojemu članu tako propagando, ki bi mogla imeti usodepolnih posledic za bolgarsko-jugoslovenske odnošaje. Dopišnik „Politike“ trdi, da italijanski polkovnik Vincelle podpira moralno in materialno komite, ki mu jih nabirata znana komitska vojvodi Čanlev in Bojadžijev. Vincelle ima na razpolago velike vsote denarja, tako da plačuje vsakemu komitu pri vstopu v četo 1000 levov. „Politika“ poziva sofijsko in našo vlado, da naj skupno nastopita proti zlorabljanju vlasti od strani italijanskega delegata v mednarodni misiji.

+ **Novi bolgarski poslanik** v Parizu general Savov, je dospel v Pariz. „Temps“ javlja, da je simpatičen gest bolgarske vlade, ker je poslala v Pariz moža, ki je bil odločen nasprotnik bolgarske intervencije, ter bil tudi zaradi tega leta 1916. upokojen, ter v vojni ni igral nobene vloge.

+ **Konferenca za propagando „Zvezze narodov“** je začela zborovati v Milanu. Na konferenci so zastopane sledeče države: Francija, Anglija, Italija, Jugoslavija, Čehoslovaška, Belgija, Španija, Japonska, Kina, Norveška, Poljska, Rumunija, Švica in Portugaljska. Konferenco je pozdravil minister zunanjih zadev conte Sforza, a v imenu italijanskih delegatov je govoril bivši minister senator Tittoni.

Novosti.

* **Volilni imeniki za konstituanto.** Deželno sodišče v Ljubljani opozarja občinske urade na nastopno: Po členu 23. volilnega zakona morajo biti volilni imeniki razgrnjeni v občinskem uradu celih osem dni in ima vsakdo pravico tekom teh osem dni zahtevati popravek. Da se zamore presojeti pravilnost postopanja občinskih uradov in pravočasnost reklamacij, naj županstva na volilnem imeniku potrdijo, od katerega dne do katerega dne je bil volilni imenik razgrnjen. (Ta volilni imenik je bil razgrnjen v občinskem uradu od . . . . do . . . . županstvo . . . . podpis in pečat.) Prekasno vlozene reklamacije je zavrniti in v sklepu navesti, kdaj je bil volilni imenik razgrnjen. Dne 6. novembra 1920. je po členu 30 volilnega zakona imenik zaključiti. Ta volilni imenik se je danes zaključil. Županstvo . . . . dne 6. no. Tako zaključene imenike je takoj poslati prvočasno sodišču v naknadno potrditev.

* **Brošurica „Tatu že imamo!“** je izvršten odgovor klerikalnemu skrupalcu „Primate tatu!“ ki ga razširjajo naši nasprotniki med preprostimi ljudmi na deželi. Razširjajte brošurico „Tatu že imamo!“ povsod! Stane 3 krome izvod, s poštnino 4 krome 20 vinarjev. Naroča se v upravi „Domovine“, Sodna ulica 6.

* **Mariborskih izgredov,** ki so se vršili v sredo zvečer v Mariboru, se trezno misleči Slovenci niso udeležili, kar moramo izrecno naglašati. Razbijali so samo razni temni elementi, ki so se skušali okorostiti, ne meneč se za pomirjevalno vplivanje razsodnih ljudi. Med razbijalci je bilo opaziti tudi mnogo ljudi, ki so vse prej kakor zavedni Slovenci. To dokazuje najbolj tudi dejstvo, da so razbili napise tudi dr. Sernecu, dr. Rosini, dr. Kodermanu, dr. Rapocu, Mariborski eskomptni banki, Jadranski banki in trgovcu Ervinu, ki je znan Sokol! Na izgredih samih policije ne zadene nobena krivda. Skušala je preprečiti vandalizem, a se je morala

umakniti, ker je bila prešlaba. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, da je premalo preskrbljeno za javno varnost v Mariboru. Za včeraj dopoldne napovedani shod se ni vršil. Na glavnem trgu se je sicer zbralo mnogo dijaštva in drugih ljudi, ki pa jih je policija razgnala. Trgovine in gostilne so bile včeraj večinoma zaprte. Včeraj je vladal v Mariboru mir.

* **Obračun.** Iz Kranja nam poročajo: Pred nekaj dnevi se je pojavil v Kranju znani baron Zojs, ki je v času vojne denunciral mnogo naših ljudi. Ko ga je srečalo na ulici nekaj gospodov, ki poznajo njegovo delovanje, so mu priložili devet krepkih zaušnic in šli mirno svojo pot naprej. A baron Zojs je izginil iz Kranja.

* **Naš novi kovani denar.** Delegat ministra financ Danič, ki nadzoruje na Dunaju kovanje nišega novega kovanega denarja javlja, da delo hitro napreduje in da upa, da dospe prva partija novega 10-parskega denarja že koncem teo meseca v Beograd.

* **Yan-San-Zen srbski vojak.** Ko so se tekom svetovne vojne tudi v Sibiriji začeli nabirati prostovoljci za srbsko armado, oglasil se je za vstop tudi Kitajec Yan-San-Zen, rodom iz Čifu pri Pekingju. Ko so se pozneje te dobrovoljske čete začele prevažati na solunsko fronto, odšel je z njimi tudi Yan-San-Zen na daljnjo pot ter se je hrabro boril v junaških srbskih vrstah na Balkanu. Ko se po demobilizaciji njegovi vojni tovariši odhajali domov, začutil se je nekako zapuščenega in sklenil je, da sicer tudi on sleče vojaško suknjo, da pa ostane v priljubljeni mu novi domovini Jugoslaviji. Prišel je pred kratkim v ministrstvo notranjih ter izrazil željo, da sme ostati v deželi, katero je vzljubil kot drugo svojo domovino. Yan-San-Zen ostane v Beogradu, kjer si bo odslej kot barvar služil svoj kruh.

* **Kmetijsko-gospodinjki tečaji** po deželi. Poverjenstvo za kmetijstvo priredi to jesen pet gospodinjinskih tečajev, ki bodo trajali od dne 15. oktobra do dne 23. decembra t. l., in sicer: v Dolenji vasi pri Ribnici, v Podbrezju na Gorenjskem, na Vrhniki, v Ormožu in v Črni nad Prevaljami. V tečaje se sprejmejo dekleta iz bližnje okolice, pa tudi od drugod, ako dobe v kraju samem ali pa v njega bližnji okolici potrebno stanovanje.

* **Izletniška vlaka** (417 A in 414 B), ki sta vozila ob nedeljah in praznikih na progi Maribor-Grabstajn, sta ukinjena.

Razno.

× **Ruske razmere.** Kako nizko je padla vrednost ruskega boljševiškega denarja, nam kažejo inserati v dnevniku „Jug Rusije“, ki izhajajo v Sevastopolu. Tam čitamo n. pr.:

„50.000 rubljev dobi, kdor pove za stanovanje za dve osebi. Za stanovanje sredi mesta se plača 100.000 rubljev mesečno.“ Drugi inserat pravi: „Išče se sluga za pospravljen pisarne in raznašanje listov. Plača 40.000 rubljev mesečno in stanovanje.“ — Tretji: „Dopisnik ameriških listov išče damo, ki bi prevajala iz ruskih listov po tri ure na dan. Plača 300.000 rubljev mesečno.“ Drage so tudi perice. Neki inserat pravi: „Oskrbim perilo, hitro in čisto po 4000 rubljev od komada. Drage so knjige: Nekdo ponuja zgodovino Malorusije za tri milijone rubljev. Drage so pesterne: Sprejme se pesterna za devetmesečnega otroka. Plača 30.000 rubljev mesečno. Seveda se za te rublje dobi le malo blaga. Številka dnevnika o tej obliki kot je „Jutro“ stane 500 rubljev. „Krymskij vestnik“ stane številka 600 rubljev. Mesečna naročnina za list, ki izhaja na dveh straneh, znaša 6.600 rubljev. Nekdo ponuja v inseratu obedo po 1500 rubljev. „Historični vestnik“, ki je začel sedaj zopet izhajati, stane 1000 rubljevštevilka. Ti inserati dobro pojasnjujejo ruske razmere.

Trije kanarčki.

Kuratela je državljanska pravna dobrotar, ako imaš prvič dovolj novega, drugič pa dobrosrčno in morda celo vplivno sorodstvo.

Le včasih se zmoti meščanska kultura v svojem občutku za takt tudi tja, kjer običajno z ozirom na agrarne in rustikalne razmere pod vsakdanjimi pogoji ne moremo pričakovati, da bi tostransko... in tako dalje. To je slovenščina naših juristov.

Podbregar je držal v rokah popir, na katerem je bilo napisanih vse polno takšnih stavkov. Podbregar je star navihaneec in ta popir ni bil prvi, ki je prišel v njegovo hišo. Podbregar jih je celo čital. Tega je pa danes obračal na vse strani, zmajeval pri tem s sivo glavo in se včasih praskal za ušesi. Vsebine pa te ni pogruntal.

Okrajno sodišče Višnji trg, X, 1. julija 1920... Podbregar... 11. julija 1920., ob 1/2 11. uri predpoldne, ... Okrajno sodišče X., III. stopnjice, bilo nečistljivo, izvzemši za juriste. — Kaj neki hočejo od njega? Podbregar je pregledal svojo slabo vest: dva zajca ujel v zanjko, enkrat vli vodo v mleko, — pa saj to ni nič. Kvečjemu ona dva zajca... Če vstreliš srno, vsaj dobiš toliko let, kakor če si vstrelil človeka. Toda ona zajca, — kaj naj stori? Zajca sta že zdavnaj šla, kakor jima je bilo usojeno.

III. stopnjice so široke. Verniki trpeče in vojskujoče se pravice so romali po njih gor in dol v gostih trumah. Gorenjec bi bil za to pot obu-

težke gorske čevlje in se oborožil s cepinom. Toda Višnji breg ni na Gorenjskem. Torej to so stopnjice III. Stopnjice II. in IV. so na pol podrte, zato jih rabijo samo za današnja drva. Stopnjice I. in V. še niso zgrajene, marveč čakajo, „da se bo višje sodišče videlo z ozirom na povečano število prebivalstva in vedno rastočo frekvenco sodišča kakortudi vsled podvojene uporabe vseh uradnih prostorov v nujnem položaju, da“ itd.

Stopnjice VI. so samo za parado. Ob vznožju teh stopnjic je velika marmonata plošča, na kateri stoji vklesane besede, da je 1. aprila 1847. ob 3/4 na 12. uro za časa županovanja Ričnarjevega cesar Ferdinand blagovolil dovoliti, da nosijo te stopnjice Njegovo ime. Hodil po njih še ni nikdo, razven vratarja, ki stanuje ob teh stopnjicah.

Ves v skrbeh se je potikal Podbregar po obširnih prostorih stare sodne zgradbe. Končno je prispel čez III. stopnjice v IV. nadstropje in pljunil v lonček pred vratmi št. 147. sodne zgradbe.

Z obema rokama je snel klobuk in s komolecem pritisnil kljuko. V sobi je zagledal tri stolce, mizo, omaro za akte in pljuvalnik. Za pisalno mizo je pisal kanclist. V pljuvalnik se je odkašljeval Podbregar. Sicer je dolgo časa vladala gluha tišina.

Podbregarja so podučili, da mora čakati. Če ti tam reko, da moraš čakati, potem je najbolje, če si prineseš posteljo. To se namreč izplača. Toda Podbregarju stvar še ni bila znana.

Končno prikorata dva gospoda, prvi s polno rjavo brado in dobrodušnim obrazom, drugi slok, gladko obrt in s svetlimi očali na nosu. Povabila sta Podbregarja v sosednjo sobo. Kanclist je stopical za trojico.

Podbregar sede in premišljuje: Zajci — mleko — zajci... Gospod z očali odide iz sobe, bradač pa stopi k oknu in bobna s prsti po steklu. Silen dolgečas vlada v sobi. Zajci — mleko — zajci — mleko... Naenkrat: „Na štejte mi tri rumene tiče!“ — Podbregar je zazijal. Tri rumene ptiče? Kaj za vraga hočejo od mene? Toda bradat gospod si je ogledoval strehe sosednjih hiš in zehal in bobnal po šipah. — „Torej —?“ — Podbregarju je stopil znoj na čelo. Njegovo prirodopisno znanje je sicer globoko, toda ne obširno.

„Torej, hajdi!“

„Ta prvi, — je, — kanarček.“

„Da, da, da, torej dalje!“

Toda Podbregarjevo znanje je bilo pri koncu. Zopet je zavladala gluha tišina. Gospod z brado je bobnal, Podbregar premišljeval.

„Toda drugi, ... to je kanarčekov vajble.“

„... to je nekaj časa molčal v tihi senci in hranil zaklad svojega zna-

nja. Vrata za njim so se zopet odprla in zaprla, suhi gospod z očali je vstopil. Podbregar je bil blažen.

„Torej naprej, naprej, mi nima časa na izgubo!“

In Podbregar je zopet zinil, počasni in slovesno: „Ta tretji — to je kanarčekov mladič...“ Uspelo je! Podbregar si je v duhu mël roke. Za njim je pa zahruščal suh glas: „Gospod okrožni zdravnik, kaj za boga ste ga pa vprašali?“ Gospod z brado se je obrnil od okna, dolgo časa gledal v protokol in priznal slovesno: „Tri rumene tiče.“

„Tako. No — lepo“, je godrnjal suhač. Potem se je vsedel h kanclistu, nejevoljno odrinil veliki tintnik od sebe in pričel:

„Smisel zakonodaje zahteva, da se tako zaslišujoči sodnik, kakortudi preiskujoči zdravnik — tu si je uničevalen pogled preko očali započil v bradača — razumemo in z umevanjem približata duševnemu življenju kurandovemu, da mu vlijeta zaupanje in tako poskrbita za jamstvo, da se posreči s popolno gotovostjo“ itd. Tako je govoril precej dolgo, potem pa se obrnil in pričel: „Torej Podbregar, vi imate precej lepo posestvo?“

„Šest johov grunta“ je izjavil Podbregar.

„Dobro. Vi ste pozvani k meni, da dokažete, ali imate one neobhodno potrebne duševne zmožnosti, ki jih potrebujete v svojem poklicu, in s katerimi ste šele takorekoč v položaju, da pridobite ob roki svojih ekonomskih izkustev odločilen upogled v šanse, ki se vam nudijo tekom leta vsled klimatičnega vpliva in drugih okolnosti. Zato mi boste sedaj izračunali sledeči kalkil:

6 johov posejete z ržjo, in sicer tako, da pride po osem zrn na vsak kvadratni meter. Ob normalnem razvoju vsakega zrna mora žetev dati 790 % števila onih zrn, ki ste jih vsejali. Pride pa toča in uniči na 2 1/2 joha 5 1/2 % zrna, na 3 1/2 joha pa 15 % bodoče žetve. Od zavarovalnice dobite 60 % škode, razen tega vam deželna vlada milostno izplača 25 % škode, če ste v kmečki zvezi. Če pride na hektoliter 125, 650 rženih zrn, in če prodate hl za 4 1/2 % dražje, nego lani, koliko znaša vaš dobiček po odbitku davka?“

Sedaj se pa Podbregar ni mogel več zdržati. Obraz je postal zaripel in rdeč od smeha in debele solze so mu pričele polzeti po licih. Končno je s prstom pomembno potrkal po čelu in izrekel v smehu na pol udušeno salomonske besede:

„Juh, ali vi to veste?“

Gospoda sta se presenečeno spogledala in dolgo molčala. Potem je Podbregar odšel. Pravijo, da ni prišel pod kuratelo.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Kranju; bančna ekspozitura v Ptuju

Dejniška glavica in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev — vsaj in dovoljuje vsakokratno urediti. —
Brzojavni naslov: „Banka“

Dejniška glavica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dnraj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevu, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj

Sprejema: Vloge na knjižice in sivo-račun proti najugodnejši rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in tuosenska mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovačke kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Sprejema: Bankna garancija in jib avtorizacije.

Brzojavni naslov: **Jadranska**

Telefon št. 267